

Verslag Deskundigengroep Dierziekten 5 maart 2026

Aanwezig: Arjan Stegeman (vz.), Marieke Klaasen, Francisca Velkers, Roy Slaterus, Monika Ballmann, Sjaak de Wit en Ron Fouchier.
LNVN (vs).

De vorige bijeenkomst van de Deskundigengroep Dierziekten over hoogpathogene vogelgriep (HPAI) was 4 december 2025. Sinds die tijd zijn er 27 uitbraken geweest waarvan 20 bij commerciële bedrijven, 5 bij hobbylocaties, 1 op een kinderboerderij en 1 bij een vogelhandelaar. Bij de dodewildevogelmonitoring van WBVR en DWHC is in februari bij 23 van de 72 ingestuurde dode wilde vogels HPAI-virus aangetoond. Dit betrof 10 eendachtigen, 5 overige watervogelsoorten en 8 roofvogels. De cijfers van de levendewildevogelmonitoring van het EMC zullen tijdens de vergadering worden ingebracht.

In landen in Europa zijn de afgelopen weken ook uitbraken met HPAI op pluimveebedrijven geweest; onder andere Duitsland, België, Frankrijk, Polen, Denemarken, Italië, Hongarije, Tsjechië, Bulgarije, het VK en Oekraïne.

De Deskundigengroep Dierziekten wordt gevraagd een risicobeoordeling te geven op basis van de huidige situatie, zowel op landelijk niveau als ook op regionaal niveau. Er wordt een aantal vragen gesteld, waarbij wordt verzocht de antwoorden toe te lichten.

Vragen

1. HPAI-situatie

a. Hoe beoordeelt u de huidige HPAI-situatie onder gehouden vogels, wilde vogels en wilde zoogdieren in Nederland en andere Europese landen?

Het aantal uitbraken bij commercieel gehouden vogels is in de afgelopen weken stabiel gebleven. Wekelijks worden één of meerdere uitbraken vastgesteld. Een vergelijkbaar epidemiologisch beeld wordt gezien in ons omringende landen.

Onder wilde vogels wordt met name verhoogde sterfte waargenomen bij ganzen, in het bijzonder bij brandganzen. Er is geen sprake van massale sterfte, maar van een verhoogde sterfte die verspreid over het land voorkomt. In de dodewildevogelmonitoring van Wageningen Bioveterinary Research (WBVR) en het Dutch Wild Health Center (DWHC) worden vooral eenden en ganzen positief getest voor het HPAI-virus. Ook zijn in de afgelopen maand acht roofvogels, één ooievaar en drie verschillende steltlopersoorten (wulp, drieteenstrandloper en goudplevier) positief bevonden. Uit de levendewildevogelmonitoring van het Erasmus MC (EMC) blijkt dat tot eind januari frequent HPAI H5N1-virus werd gevonden in klinisch gezonde eenden. Na de piek in vooral wilde eenden in oktober en november wordt sindsdien HPAI-virus ook aangetoond bij talingen en smienten. Ook eind februari zijn nog enkele detecties gedaan. Maar opvallend is dat in februari het virus gevonden werd in klinisch gezonde kolganzen, diverse soorten meeuwen en een steltloper, naast de eenden. Het HPAI H5N1-virus genotype DI.2.1 is dominant. Daarnaast is een nieuwe reassortant (met nieuwe NP- en PB2-segmenten) in opkomst. Deze variant is tot dusver gevonden bij twee commerciële pluimveebedrijven, één hobbybedrijf en twee wilde vogels. De detecties zijn geografisch verspreid (Zuid-Holland, Noord-Brabant en Gelderland). Daarnaast is dit virus aangetoond in een vos in Oss.

b. Welke trend verwacht u in de HPAI-situatie de komende vier weken, wat betreft de kans op besmetting van een pluimveelocatie (inrichting) in Nederland en besmettingen van wilde vogels of zoogdieren?

De komende weken vinden vanwege de voorjaarsstrek omvangrijke trekbewegingen van wilde vogels plaats. Overwinterende watervogels verlaten niet allemaal gelijktijdig ons land. Sommige soorten vertrekken vroeg (februari-maart), maar andere pas later (maart-mei). Zo zijn de meeste overwinterende toendrarietganzen bijvoorbeeld inmiddels uit ons land verdwenen. Gemiddeld over de laatste vijf telseizoenen (2019/20-2023/24) waren er van deze soort in maart ca. 98% minder exemplaren aanwezig dan in januari. Bij de

kolgans, smient en wintertaling ligt die aantalsafname rond ca. 40%, terwijl bij brandgans het aantal in maart zelfs nog nagenoeg gelijk is aan dat in januari. Die soort vertrekt pas grotendeels in april en mei (al blijft een deel hier ook om te broeden). Grauwe ganzen, knobbelzwanen en wilde eenden verblijven jaarrond in Nederland en voor deze soorten is het broedseizoen inmiddels aangebroken; de eerste kuikens van met name grauwe ganzen en wilde eenden zullen niet lang meer op zich laten wachten. En dan zijn er ook nog soorten die in de komende weken juist naar Nederland terugkeren, na zuidelijker te hebben overwinterd. Hieronder bevinden zich bijvoorbeeld in kolonies broedende sterns en meeuwen.

Aangezien de meeste wilde vogelsoorten waarin momenteel HPAI-virus wordt aangetoond de komende vier weken nog in Nederland aanwezig zullen zijn, is de verwachting dat de kans op besmetting van pluimveebedrijven, wilde vogels en zoogdieren nog niet sterk zal afnemen. Mogelijk dragen stijgende temperaturen, waardoor de overleving van het virus in het milieu afneemt, en de afnemende dichtheden van ganzen en eenden bij aan een daling van het risico.

2. In welke mate leidt de ontwikkeling in de afgelopen maanden tot een aanpassing van de risicobeoordeling van 10 november jl. (zeer hoog)?
Gezien de hoge prevalentie van het HPAI-virus in wilde vogels, en het feit dat het virus met name ook wordt aangetoond bij klinisch gezonde eenden, kolganzen en meeuwachtigen, is er op dit moment geen aanleiding om de risicobeoordeling van 10 november jl. aan te passen.
3. Hoe groot acht u op dit moment de kans dat een Nederlands pluimveebedrijf wordt besmet met HPAI ten opzichte van de beoordeling op 10 november jl. (zeer hoog)?
Zeer hoog, met een matige onzekerheid. De onzekerheid hangt met name samen met het nog onduidelijke effect van de voorjaars trek. Naar verwachting zal over ongeveer een maand duidelijker worden in hoeverre deze trekbewegingen invloed hebben op de epidemiologische situatie. Het is mogelijk dat de voorjaars trek leidt tot besmetting van nieuwe wilde vogelpopulaties met het virus, naast de momenteel betrokken eenden, ganzen en meeuwachtigen. Daarnaast speelt ook de invloed van het weer (hogere temperaturen) mee en de nieuwe (reassortante) virusvariant.
4. Hoe groot schat u de kans en de onzekerheid van de kans op een vogelgriepbesmetting van een pluimveelocatie (inrichting) in de 20 regio's (zie figuur), voor zover die kans in een specifieke regio afwijkt van de kans die u bij vraag 3 hebt benoemd?
De deskundigen zien op dit moment geen aanleiding om onderscheid te maken tussen de verschillende regio's. Het HPAI-virus wordt wijdverspreid in Nederland gevonden bij zowel gehouden vogels als wilde vogels.

Sinds 3 december 2025 is het landelijk verbod op evenementen, zoals tentoonstellingen, wedstrijden, jaarbeurzen, markten keuringen of andere tijdelijke verzamelingen, aangescherpt naar een verbod voor alle vogels¹. Eerder gold dit verbod alleen voor risicovogels (hoenderachtigen, watervogels en loopvogels)².

5. In hoeverre draagt een verbod op het verzamelen en tentoonstellen van laag-risicovogels bij aan het verminderen van het verspreidingsrisico van vogelgriep tijdens een HPAI-uitbraak?
Het HPAI-virus heeft een breed gastheerbereik. In de afgelopen jaren worden steeds vaker HPAI-infecties vastgesteld bij zangvogels en duiven. Deze soorten worden echter beschouwd als spillover-gastheren en niet als reservoorgastheren. Het risico van deze vogels is daarmee een stuk lager dan dat voor hoog-risicovogels. Als laag-risicovogels geïnfecteerd worden, zullen zij minder virus uitscheiden en zal de kans op transmissie tussen vogels van deze soorten onderling zeer beperkt zijn.
Het risico van het verzamelen en tentoonstellen van laag-risicovogels ligt met name in de

¹ [Wijziging tentoonstellingsverbod 2025 regeling | Regeling | Rijksoverheid.nl](#)

² [Regeling invoering ophok- en afschermplicht | Regeling | Rijksoverheid.nl](#)

mogelijke overlap tussen netwerken van houders van laag-risicovogels en hoog-risicovogels. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij houders die beide typen vogels houden. In dergelijke situaties kan het virus via een besmette vogel worden geïntroduceerd op een tentoonstelling en vervolgens via direct contact (bijvoorbeeld door verkoop) of indirect contact verder worden verspreid naar hoog-risicovogels elders. Met name voor houders die zowel laag-risicovogels als hoog-risicovogels houden, neemt het risico op introductie van het virus toe wanneer het verbod op het verzamelen en tentoonstellen van laag-risicovogels wordt opgeheven. Daarnaast is voor de laag-risicovogels van belang dat het Newcastle disease-virus in Europa (inclusief Duitsland) in opmars is. Aangezien ook vogels uit andere landen kunnen worden tentoongesteld, kan het verzamelen en tentoonstellen van vogels bijdragen aan een verhoogd risico op verspreiding van dit virus.

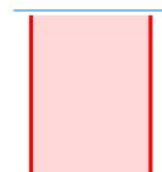
Regio-indeling van Nederland

Compartimenten Nederland

Legenda

Compartmenten

Auteur: Geert
Datum: 17-11-2021
Schaal (A3): 1:1.625.496

Vertrouwelijk
E2 - Aan de hand kunnen geen rechten ontleend worden. Gegevens zijn uit de Geosystemen.
© GIS Compliance Center - Mondaire van E2.